

Raad voor
Strafrechtstoepassing
en Jeugdbescherming

Aan de demissionair staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
De heer mr. A.C.L. Rutte
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Aan de demissionair staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport
Mevrouw drs. J.Z.C.M. Tielen
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum 4 december 2025
E-mail advies@rsj.nl Ons kenmerk 6786413
Onderwerp Focus op jeugd: actie nodig voor de bescherming van kinderen

Geachte heer Rutte, geachte mevrouw Tielen,

Al geruime tijd staat het stelsel van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdstrafrecht onder grote druk. Capaciteits- en personeelstekorten, lange wachttijden en schaarste aan passende hulp maken dat de rechten en belangen van kinderen in kwetsbare situaties onvoldoende gewaarborgd worden. De vraag die onderhand rijst is in hoeverre overheidsingrijpen in het leven van kinderen en gezinnen nog gerechtvaardigd is, wanneer dit niet altijd leidt tot bescherming van en hulpverlening aan kinderen.

In deze brief vraagt de Afdeling advisering van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (hierna: de RSJ) aandacht voor deze nijpende situatie. De RSJ is van mening dat, gezien de kwetsbare positie waarin kinderen zich kunnen bevinden, hun belangen aandacht en actie vragen van de Rijksoverheid. In deze brief wordt dit nader toegelicht.

1. Naleving VN-Kinderrechtenverdrag

Sinds 1995 heeft Nederland het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) geratificeerd.¹ De in het IVRK vastgelegde kinderrechten moeten het fundament vormen voor het handelen van de overheid ten aanzien van kinderen en jongeren.² De overheid is verplicht kinderen te beschermen tegen elke vorm van geweld, mishandeling

¹ *Trb.* 1995, 92.

² Artikel 1 en artikel 4 IVRK.

en verwaarlozing, zowel binnen het gezin als daarbuiten, en moet daartoe effectieve maatregelen en programma's te ontwikkelen.³

De RSJ is van mening dat de Rijksoverheid meer moet investeren in het waarborgen van de rechten van kinderen in Nederland, in het bijzonder wanneer het gaat om kinderen die zich in een kwetsbare situatie bevinden. Als verdragsstaat is Nederland verplicht het IVRK na te leven.⁴

2. Actie nodig voor de bescherming van kinderen

Op het terrein van jeugdbescherming zijn al enkele jaren twee parallelle trajecten ingezet om het systeem te verbeteren, namelijk die van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (sinds 2021) en de Hervormingsagenda Jeugd (sinds 2023).⁵ De jeugdbescherming kampt echter nog steeds met structurele wachtlijsten, gebrekkige samenwerking tussen organisaties en een gebrek aan passende hulpverlening.⁶

In 2021 uitte de RSJ zorgen over de uitwerking van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De RSJ pleitte voor een gedeconcentreerde uitvoering van de jeugdbescherming onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid en een uniforme werkwijze voor het gedwongen kader.⁷ In 2024 uitte de RSJ opnieuw zijn zorgen, wederom wijzend op het gebrek aan landelijke regie en verantwoordelijkheid voor de uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen.⁸ De RSJ vindt het zorgelijk dat de Rijksoverheid en de ketenpartners niet tot overeenstemming kunnen komen over hoe het systeem verbeterd kan worden en is ervan overtuigd dat dit schadelijk is voor de effectiviteit van overheidsingrijpen in het kader van jeugdbescherming.⁹ De RSJ sluit zich aan bij de recente boodschap van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid dat stevig leiderschap nodig is om de problemen in het jeugdbeschermingsstelsel op te lossen en dat de betrokken bewindspersonen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport vanuit hun rol als stelselverantwoordelijke het voortouw hierin moeten nemen.¹⁰

³ Artikel 19 lid 1 en lid 2 IVRK.

⁴ Zie o.a. artikel 6 IVRK en artikel 19 IVRK.

⁵ Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Ministerie van Justitie en Veiligheid & VNG, Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, *Programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Zesde voortgangsrapportage*, Den Haag: VWS, JenV & VNG 2025.

⁶ F. van den Elzen & S. Buchel, *Voorbij de verlening: Met samenspel van praktijk en beleid naar doorbraken voor transformatieve verandering*, Rotterdam: DRIFT 2025; Jeugdautoriteit, *De Stand van de Jeugdzorg 2025: Een terugblik op tien jaar decentralisatie*, Den Haag: Jeugdautoriteit 2025.

⁷ RSJ, *Advies Jeugdbescherming in de toekomst*, Den Haag: RSJ 2021.

⁸ RSJ, *Zorgpunten en aanbevelingen over jeugdhulp en jeugdbescherming*, Den Haag: RSJ 2024.

⁹ Jeugdzorg Nederland, *Manifest Jeugdbeschermingsorganisaties: Betere bescherming van kinderen en gezinnen vraagt om een fundamentele verandering*, Utrecht: Jeugdzorg Nederland 2025; Jeugdzorg Nederland & Landelijk Netwerk Veilig Thuis, *Ontwikkelrichting Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming*, 8 november 2024.

¹⁰ 'Kwetsbare kinderen, kwetsbaar stelsel', www.igj.nl; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid, *Rapport voor kinderen en jongeren: Kwetsbare kinderen, kwetsbaar stelsel*, Den Haag: IGJ & IJenV 2025; Inspectie Justitie en Veiligheid & Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, *Als zelfs overheidsingrijpen kinderen geen bescherming biedt. Doorbreek impasse bij structurele problemen in jeugdbescherming en jeugdreclassering*, Den Haag: IJenV & IGJ 2025.

In dit verband heeft de RSJ ook gewezen op de onderbelichte rechtspositie en rechtsbescherming van kinderen en ouders en vindt dat er meer aandacht moet zijn voor hoe kinderen en ouders zich gezien en gehoord weten.¹¹ Het perspectief van het kind en de ouder moet centraal staan, met daarbij gespecialiseerde rechtsbijstand en steunfiguren voor kinderen.¹² In reactie op het wetsvoorstel Versterking rechtsbescherming in de jeugdbescherming benadrukt de RSJ opnieuw het belang van een onafhankelijke waarborging van de belangen van kinderen, vooral wanneer deze belangen botsen met die van ouders.¹³

Tot slot maakt de RSJ zich grote zorgen over de rechten en belangen van jeugdigen in het jeugdstrafrecht, gezien de capaciteits- en personeelstekorten in de Justitiële Jeugdinstellingen. Dit ondermijnt zowel de rechtspositie van jeugdigen als de pedagogische uitgangspunten van het jeugdstrafrecht.¹⁴ Bovendien ontbreekt het aan passende hulpverlening en woonvoorzieningen voor deze jeugdigen.¹⁵ Ook de rechten van deze jeugdigen, die te maken hebben met overheidsingrijpen, staan ernstig onder druk.

3. Oproep aan het toekomstige kabinet

De RSJ is van mening dat de rechten van kinderen in Nederland onder druk staan, vooral voor kwetsbare kinderen en jongeren, die te maken hebben met overheidsingrijpen en die bescherming en hulp nodig hebben. Wanneer tijdige hulp ontbreekt, staat de legitimiteit van overheidsingrijpen onder druk. Het is van essentieel belang om concrete plannen te implementeren, om ervoor te zorgen dat wanneer hulp nodig is dit ook geboden kan worden. De Rijksoverheid moet ervoor zorgen dat er een landelijk dekkend, tijdig en passend aanbod van bewezen effectieve hulpverlening beschikbaar is voor kinderen en jongeren die (ernstig) in hun ontwikkeling worden bedreigd. Dit moet leiden tot een meer eenduidige en voorspelbare werkwijze ten aanzien van het inzetten van jeugdbeschermings-maatregelen en jeugdsancties en de concrete invulling daarvan, zodat dit bijdraagt aan rechtszekerheid en rechtsgelijkheid van kinderen en ouders.¹⁶

Nederland rapporteerde in 2020 voor het laatst aan het VN-Kinderrechtencomité en moet in maart 2027 opnieuw rapporteren.¹⁷ De RSJ roept het nieuwe kabinet en de toekomstige bewindspersonen op om de bescherming van kinderen centraal te stellen en wetgeving en beleid te ontwikkelen dat voldoet aan internationale kinder- en mensenrechten.¹⁸

¹¹ RSJ, *Advies Grondslagen van kindvriendelijke juridische procedures in het civiele familie- en jeugdrecht*, Den Haag: RSJ 2025.

¹² RSJ, *Advies Jeugdbescherming in de toekomst*, Den Haag: RSJ 2021.

¹³ RSJ, *Advies Wetsvoorstel versterking rechtsbescherming in de jeugdbescherming*, Den Haag: RSJ 2025.

¹⁴ Inspectie Justitie en Veiligheid, *Ernstige zorgen over effect acute personele tekorten op jongeren en medewerkers in RJJJ De Hartelborgt en perspectief JJIs in brede zin*, Den Haag: IJenV 2025.

¹⁵ RSJ, *Problemen met de PIJ. Advies over de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel*, Den Haag: RSJ 2025.

¹⁶ RSJ, *Zorgpunten en aanbevelingen over jeugdhulp en jeugdbescherming*, Den Haag: RSJ 2024.

¹⁷ VN-Kinderrechtencomité, *Concluding observations on the fifth and sixth periodic reports of the Kingdom of the Netherlands*, CRC/C/NLD/CO/5-6, 9 maart 2022. Zie ook: UN Treaty Body Database, 2025.

¹⁸ *Kamerstukken I 2025/26*, 36546 I.

Een nieuw kabinet heeft nog iets meer dan een jaar de tijd om vanuit leiderschap orde op zaken te stellen, voor de volgende rapportage aan het VN-Kinderrechtencomité. De RSJ roept de Rijksoverheid op om de in deze brief beschreven ongewenste situatie voor kinderen en jongeren niet nog langer voort te laten bestaan.

De RSJ is graag bereid deze brief nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
namens de Afdeling advisering van de RSJ,

Han Moraal
Algemeen voorzitter

